

Hagyományok, népszokások, legendák Ongán a XX. század első felében

Az udvarlás, éjjeli zene

Majzik Istvánné (65) visszaemlékezése: Ha egy fiú nagyon szerelmes volt egy lányba, akkor az elment a lány háza elé énekelni neki. Szerenádott a választottjának. Ennek nagy divatja volt akkoriban. Ha esetleg valakinek nem volt jó a hangja, akkor megkért valakit, hogy énekeljen helyette, és ő csak valamilyen hangszerrel kísérte az éneket.

A lányoknak ezt úgy illett viszonzni, hogy a szobájuk ablakában meggyújtottak egy szál gyufát, vagy gyertyát.

Ha valaki nem volt elég bátor a szerenádhoz, május elsejére állíthatott fát a szerelmének.

Horváth Istvánné (61) visszaemlékezése: Az 1940-1950-es években május elsején az udvarló fiúk éjjeli zenét is adtak a menyasszonyaiknak. 2-3 cigányzenésszel megálltak a lány családjának a háza előtt, és az ablak alatt szerelmes dalokat énekeltek. A lányok ezt égő gyufaszállal fogadták.

Erzsébet nap köszöntése

Horváth Istvánné (61) visszaemlékezése: Fiatal korunkban Erzsébet napján úgy köszöntöttük barátnőinket, hogy csuprot dobtunk nekik. Ez úgy zajlott, hogy egy már tejkezelésre nem alkalmas tejesköcsögöt megtöltöttünk vizes hamuval. Este a barátnőék házána ajtaja elé lopakodtunk, és ott teljes erőnkől földhöz vágtuk a csuprot. Ez akkorát szólt, mint egy ágyú. Persze mire a házigazdák kijöttek, mi gyorsan elszaladtunk.

Úrnapi körmenet

H.-né Juhász Piroska (59) visszaemlékezése: Júniusban a katolikus hívők között volt ez szokás. Ongán mégis szeptemberben tartották Mária napon, mert a templom is Máriának van szentelve. A katolikusok sátrakat építettek. Virággal és zöld gallyakkal díszítették őket. A sátrakban imakönyvet és mézeskalácsot lehetett kapni.

A pap jelenlétében és a szentség nevében fehér ruhás kislányok apró kosarokból rózsaszirmokat szórtak szét a faluban. Az úrnapi ünnepi befejező része a templomi mise volt.

Luca napja

Horváth István (67) visszaemlékezése: Luca napján régen elkezdtünk egy széket készíteni. Minden nap kellett rajta valamit dolgozni. Nem lehetett karácsony december 24-én esténél hamarabb, vagy később készen. Ekkor el kellett vinni a templomba a misére, rá kellett állni, és a legenda szerint ekkor megláthattuk volna, hogy ki a boszorkány.

A templomból hazafelé menet, pedig mákot kellett magunk után szórni.

Az egyszerű ember viselete

Dobai Zsuzsanna (72) visszaemlékezése: A férfiak bőszárú vászonnadrágban és vászon ingben jártak. A nők fehér vászonblúzban és földig érő szoknyában. Kiegészítő volt hozzá a kötő és a mellény. Ezek színesek voltak, ahogy a szoknya is. A lányok hajadon fővel jártak, amíg meg nem házasodtak. Csak szalaggal díszítették a hajukat. Utána kendőt kötöttek a fejükre. A férfiak és a legények is kalapot hordtak.

Föld alatti járatok a falu határában

Balázs Gábor (61) visszaemlékezése: Az ongaújfalusi öregek mesélték régen, hogy a föld alatt állítólag járatok voltak, amik összekötötték a környékbeli kastélyokat. Ez egy menekülési útvonal lett volna az uraknak, és adott esetben a parasztságnak is, ha még egy nagy háború törne ki. Az alagútrendszer állítólag az első világháború után épült ki. A parasztok azért tudták volna használni, mert a Turulnál is volt egy bejárata. Állítólag egészen Kassáig elvezetett. A régi történetek szerint nem egyszer megtörtént, hogy amikor vitték a tejet Miskolcra és a szekereset kirabolták a rablók, úgy tudtak elmenekülni, hogy szintén ezt a Turulnál lévő bejáratot használva elrejtőztek. De a Hoffer traktorjának a földbe süllyedését is azzal magyarázták, hogy beomlott alatta az alagút. Arra is volt példa, hogy szintén ilyen omlás miatt a szőlőhegyen elsüllyedt egy eke.

Nemesi családok Ongán

Mészáros Sándor (70) visszaemlékezése: Ongán a következő nemesi családok voltak: Kóczánok, Bárczayak, Meskár család és a Darvas család.

Horváth István (67) visszaemlékezése: 1945 előtt Onga környező területeit grófok és bárók uralták. A falubeli emberek az uraságok földjein dolgoztak. A Kóczán kastély is az uradalom része volt. Kertje pispanggal és örökzöldekkel valamint virágokkal nagyon szép parkká volt alakítva. A háború alatt minden tönkre ment, az urak is elmenekültek.

Babonás hihedelmek

Csurko Józsefné (67) visszaemlékezése: Fiatalkoromban, még élt az a mondás, hogy akinek golya fészkel a háza kéményére, annak szerencséje lesz. De ilyen volt az is, amikor valaki eladta a tehenét, levágott egy darabot a farkából. Arra sajnos nem emlékszem, hogy ez miért volt így.